

KS. JACENTY MASTEJ

Z KART HISTORII
INSTYTUTU TEOLOGII FUNDAMENTALNEJ KUL:
PRACOWNICY I STRUKTURA.
WPROWADZENIE

FROM HISTORY OF THE INSTITUTE OF FUNDAMENTAL THEOLOGY KUL:
ITS EMPLOYEES AND STRUCTURE. INTRODUCTION

A b s t r a c t. The activity of the Department of Fundamental Theology (from 1918), then the Section of Fundamental Theology, and from 1999 the Institute of Fundamental Theology (IFT) shares the 100th anniversary of the existence of John Paul II Catholic University of Lublin. The aim of the article is to present the evolution of the IFT structure and the people who contributed to its development.

Key words: John Paul II Catholic University of Lublin; Section of Fundamental Theology; Institute of Fundamental Theology; Department of Fundamental Christology and Ecclesiology; Department of History and Ethnology of Religion; Department of Religious Studies and Missiology.

Translated by Rafał Augustyn

Setna rocznica powstania Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II stanowi doskonałą okazję do przybliżenia obecności Instytutu Teologii Fundamentalnej w strukturach Uniwersytetu. Zamierzeniem redakcyjnym „Roczników Teologicznych” z. 9. w 2018 r. jest wieloaspektowa prezentacja istotnych osiągnięć naukowych ITF, dlatego większość artykułów zamieszczonych w tym zeszycie przy-

Ks. dr hab. JACENTY MASTEJ, prof. KUL – kierownik Katedry Chrystologii i Eklezjologii Fundamentalnej; Instytut Teologii Fundamentalnej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Al. Raławskie 14, 20-950 Lublin; wykładowca teologii fundamentalnej w WSD w Rzeszowie; adres e-mail: jmastej@kul.pl

gotowali pracownicy Instytutu. Prace badawcze i dydaktyczne prowadzone, najpierw w ramach Sekcji Teologii Fundamentalnej, a następnie Instytutu Teologii Fundamentalnej, zaowocowały powstaniem lubelskiej szkoły teologii fundamentalnej. Merytoryczne i szczegółowe omówienie osiągnięć tej szkoły, które zamieszczono w dalszej części tego zeszytu, zostanie poprzedzone ukazaniem przemian, jakie zaszły w strukturze ITF oraz prezentacją osób, które przyczyniły się do jego rozwoju.

Katedra Teologii Fundamentalnej oraz Katedra Historii Religii, które stanowią trzon Instytutu Teologii Fundamentalnej, zostały erygowane na pierwszym posiedzeniu senatu akademickiego KUL jesienią 1918 r. Katedra Teologii Fundamentalnej została powierzona ks. Piotrowi Kremerowi, dotychczasowemu profesorowi Akademii Teologii Katolickiej w Petersburgu, bliskiemu współpracownikowi ks. Idziego Radziszewskiego jeszcze z czasów Akademii Duchownej w Petersburgu (Moskal 2009, 15-20; Łukaszyk 1968, 12-13). Ks. prof. P. Kremer został pierwszym dziekanem Wydziału Teologii KUL. Wykłady z historii religii w latach 1918-1920 prowadził ks. Józef Archutowski, prof. Pisma Świętego (Łukaszyk 1968, 13). W listopadzie 1920 r. Rada Wydziału Teologii KUL utworzyła cztery sekcje: nauk biblijnych, teologii fundamentalnej, teologii dogmatycznej i teologii moralnej (Misiurek 1999, 11). W tym czasie wykłady prowadzili: ks. prof. dr hab. P. Kremer, ks. dr Roman Konecki (1923/24) oraz ks. bp dr Czesław Sokołowski (1924/25) (Kaucha 2014, 53). W październiku 1929 r. nastąpiła reorganizacja studiów na Wydziale Teologii. Katedrą oraz Sekcją Teologii Fundamentalnej kierował nadal ks. P. Kremer, a wykłady z historii religii w latach 1930-1939 prowadził ks. dr Józef Kruszyński z Sekcji Teologii Biblijnej (Łukaszyk 1968, 14).

W styczniu 1945 r. kierowanie Sekcją oraz Katedrą Teologii Fundamentalnej powierzono ks. prof. dr. Adolfowi Tymczakowi, byłemu docentowi Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie oraz profesorowi w Seminarium Duchownym w Przemyślu. W roku akademickim 1945/46 funkcję tę przejął ks. dr Edward Bulanda, który w latach 1945-1949 wykładał historię porównawczą religii (Łukaszyk 1968, 14-15). 31 V 1946 r. Rada Wydziału Teologii na kierownika Katedry Teologii Fundamentalnej powołała ówczesnego profesora Seminarium Duchownego w Łodzi, docenta na Uniwersytecie Warszawskim ks. dr. Bolesława Radomskiego, dając mu stanowisko profesora nadzwyczajnego i powierzając kierowanie Sekcją Teologii Fundamentalnej (Story 2002-2003, 327-328; Łukaszyk 1968, 15-17; Marczewski 2009, 79-80). Po tragicznej śmierci ks. B. Radomskiego w 1956 r., jego miejsce zajął ks. dr Edward Kopeć, dotychczasowy wykładowca w Wyższym Seminarium Duchownym we Wrocławiu (Rusecki 1985, 7-22; Rusecki 2009, 167-176). W latach 1956-1959 Sekcją Teologii Fundamentalnej kierował ks. dr Bogusław Waczyński (Łukaszyk 1968, 17-18). W 1957 r. w ramach Sekcji prowadzenie wykładów rozpoczął ks. dr Czesław S. Bartnik (Łukaszyk 1968, 24-26).

18 II 1958 r. Rada Wydziału Teologii reaktywowała działalność Katedry Historii Religii, powołując na p.o. kierownika ks. dr. Teofila Chodźdłę SVD (Łukaszyk 1968, 29-22). Natomiast 23 VI 1958 r. erygowano II Katedrę Teologii Fundamentalnej – Eklezjologii, powierzając wykłady z tej dyscypliny ks. dr. Stanisławowi Nagyemu SCJ (Seweryniak 1996, 8-10). Tym samym od 1958 r. Sekcję Teologii Fundamentalnej tworzą 3 katedry: I Katedra Teologii Fundamentalnej – Chrystologia, której kierownikiem w latach 1961-1985 był ks. prof. dr hab. E. Kopeć, natomiast w latach 1986-2010 katedrą kierował ks. prof. dr hab. Marian Rusecki (zatrudniony 1 X 1974 r.) (Ledwoń 2007, 3-7; Kaucha 2013, 5-12); II Katedra Teologii Fundamentalnej – Eklezjologia – w latach 1964-1991 r. jej kierownikiem był ks. prof. dr hab. S. Nagy SCJ (Łukaszyk 1968, 22-24); Katedra Historii i Etnologii Religii – kierownikiem w latach 1961-1976 był prof. dr hab. T. Chodźdło SVD, a od listopada 1985 r. do 30 IX 2012 r. – prof. dr hab. Henryk Zimoń SVD (zatrudniony 1 X 1973 r.) (Misiurek 1999, 15-37; Kupisiński 2010, 26-30).

Od roku akademickiego 1959/60 kierownikiem Sekcji Teologii Fundamentalnej był ks. E. Kopeć. W latach 1985-1991 funkcję tę pełnił ks. S. Nagy, a od 1 czerwca 1992 r. – ks. M. Rusecki. W 1964 r. prowadzenie wykładów rozpoczął ks. dr Romuald Łukaszyk (Banaszak 1984, 5-7; Łukaszyk 1968, 26-28). W 1964 r. w Sekcji Teologii Fundamentalnej pracowało więc 6 osób: E. Kopeć, S. Nagy, T. Chodźdło, B. Waczyński, Cz.S. Bartnik, R. Łukaszyk. W późniejszym czasie pracownikami Sekcji Teologii Fundamentalnej byli: zatrudnieni w I Katedrze Teologii Fundamentalnej: ks. Hubert Pilorz (1968-1971), ks. dr Marian Nalepa CSSR (1973-1975), ks. dr Marian Balwierz (1983-1990), o. dr Ireneusz S. Ledwoń (od 1 X 1992 r.), ks. dr hab. Jan Perszon (1998-2001), ks. dr Jacenty Mastej (od 1 X 1998 r.); zatrudnieni w II Katedrze Teologii Fundamentalnej: ks. dr Jerzy Borowiec (1983-1984), ks. dr Tomasz Ludwisiak SJ (1984-1986), ks. Mieczysław Piwowarek SCJ (1987-1988), ks. dr Henryk Seweryniak (1988-1993), ks. dr Zbigniew Krzyszowski (1992-2009), ks. Krzysztof Kaucha (od 1 X 1997 r.); w Katedrze Historii i Etnologii Religii – Krzysztof Gładkowski (1986-1994), ks. dr Zdzisław Kupisiński SVD (od 1 X 1994 r.) (Nagy 1994, 188-197).

W 1999 r. Sekcja Teologii Fundamentalnej została przemianowana na Instytut Teologii Fundamentalnej, który tworzyły 3 katedry: Chrystologii Fundamentalnej, Eklezjologii Fundamentalnej oraz Historii i Etnologii Religii (Misiurek 2008, 58-60). Funkcję dyrektora ITF pełnili: do 31 VIII 2008 r. – ks. M. Rusecki; 1 IX 2008 r. – 31 III 2011 r. – ks. H. Zimoń; 1 IV 2011 r. – 31 VIII 2016 r. – ks. K. Kaucha, a od 1 IX 2016 r. ITF kieruje ks. J. Mastej.

W 2003 r. w Katedrze Historii i Etnologii Religii został zatrudniony ks. dr Stanisław Grodź SVD (pracował do 2016 r.). 1 X 2005 r. w Katedrze Eklezjologii

Fundamentalnej pracę rozpoczął ks. dr Andrzej Pietrzak SVD. 1 X 2007 r. została utworzona czwarta katedra w ITF – Katedra Teologii Religii, a na jej kierownika powołano o. I.S. Ledwoń. 1 X 2009 r. zostali zatrudnieni: ks. dr Paweł Borto w Katedrze Eklezjologii Fundamentalnej i ks. dr Adam Wąs SVD (pracował do 2016 r.) w Katedrze Teologii Religii. 15 II 2009 r. kierownikiem Katedry Eklezjologii Fundamentalnej został ks. K. Kaucha. 1 X 2010 r. została powołana piąta katedra w ITF – Katedra Misjologii, którą powierzono ks. M. Ruseckiemu (kierował nią do śmierci – 15 XII 2012 r.). Z chwilą powierzenia Katedry Misjologii ks. M. Ruseckiemu, kierownikiem Katedry Chrystologii Fundamentalnej został ks. J. Mastej. W latach 2011-2013 r. w Katedrze Historii i Etnologii Religii pracował dr Józef Nowak, a w roku akademickim 2011/12 wykłady z zakresu religioznawstwa prowadził dr Wiesław Bator (½ etatu). W latach 2012-2015 w Katedrze Teologii Religii pracował ks. dr hab. Krystian Kałuża.

1 III 2013 r. Katedra Historii i Etnologii Religii została przekształcona w Katedrę Religioznawstwa. 1 X 2013 r. połączono Katedrę Eklezjologii Fundamentalnej oraz Katedrę Misjologii. Nowa katedra otrzymała nazwę: Katedra Eklezjologii Fundamentalnej i Misjologii, a jej kierownikiem został ks. K. Kaucha. Kolejna reorganizacja katedr w ITF dokonała się 11 VI 2014 r. W wyniku przekształceń powstały: Katedra Chrystologii i Eklezjologii Fundamentalnej (kierownikiem został ks. J. Mastej) oraz Katedra Religioznawstwa i Misjologii, której kierownikiem został ks. Z. Kupisiński. W tym czasie Katedrą Teologii Religii kierował o. I.S. Ledwoń.

Po reorganizacji katedr, która miała miejsce 1 X 2016 r., ITF tworzą dwie katedry: Katedra Chrystologii i Eklezjologii Fundamentalnej, w której pracują: ks. dr hab. J. Mastej, prof. KUL (kierownik), ks. dr hab. K. Kaucha, prof. KUL, ks. dr P. Borto, adiunkt i ks. dr Paweł Tambor, asystent (zatrudniony 1 X 2016 r.) oraz Katedra Religiologii i Misjologii, w której pracują: ks. dr hab. Z. Kupisiński, prof. KUL (kierownik), o. dr hab. I.S. Ledwoń, prof. KUL i ks. dr hab. A. Pietrzak, prof. KUL.

BIBLIOGRAFIA

- BANASZAK, Marian (1984). Ksiądz Romuald Łukaszyk (1930-1981). *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne* 31(2), 5-7.
- KAUCHA, Krzysztof (2013). *Doctor Credibilitatis*. Śp. ks. prof. dr hab. dr hc Marian Jan Rusecki (22 III 1942 – 15 XII 2012). *Roczniki Teologii Fundamentalnej i Religiologii*, 5(60), 5-12.
- KAUCHA, Krzysztof (2014). Wiarygodność i wiara w ujęciu lubelskiej szkoły teologii fundamentalnej. W: *Wiara – wiarygodność*. Red. Damian Wąsek, 49-85. Kraków: Wydawnictwo Naukowe UPJPII w Krakowie.

- KUPISIŃSKI, Zdzisław (2010). Życiorys i działalność naukowa księdza profesora Henryka Zimonia SVD. W: *Pluralizm kulturowy i religijny współczesnego świata. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu profesorowi Henrykowi Zimoniowi SVD w 70. rocznicę urodzin*. Red. Zdzisław Kupisiński, Stanisław Grodź, 22-45. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- LEDWOŃ, Ireneusz (2007). *Curriculum vitae*. W: *Scio Cui credidi. Księga pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Mariana Ruseckiego w 65. rocznicę urodzin*. Red. Ireneusz Ledwoń, Krzysztof Kaucha, Zbigniew Krzyszowski, Jacenty Mastej, Andrzej Pietrzak, 3-7. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- ŁUKASZYK, Romuald (1968). Pięćdziesięciolecie teologii fundamentalnej na KUL (1919-1968). *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne* 15(2), 5-53.
- MARCZEWSKI, Jarosław (2009). Bolesław Józef Radomski. W: *Dziekani Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (1919-2009)*. Red. Jan Walkusz, Tomasz Moskal, 75-94. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- MISIUREK, Jerzy (2008). Instytut Teologii Fundamentalnej. W: *Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. 90 lat istnienia*. Red. Grzegorz Kramarek, Eugeniusz Ziemann, 58-60. Lublin: TN KUL.
- MISIUREK, Jerzy (1999). *Teologia w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Nurty – osoby – osiągnięcia*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- MOSKAL, Tomasz (2009). Piotr Antoni Kremer. W: *Dziekani Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (1919-2009)*. Red. Jan Walkusz, Tomasz Moskal, 15-20. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- NAGY, Stanisław (1994). Sekcja Teologii Fundamentalnej. W: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993*. Red. M. Rusecki, 188-197. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- RUSECKI, Marian (1985). Ksiądz prof. dr hab. Edward Kopeć. Życie i działalność naukowo-dydaktyczna. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*, 32(2), 7-22.
- RUSECKI, Marian. 2009. Ksiądz prof. dr hab. Edward Kopeć. W: *Dziekani Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (1919-2009)*. Red. Jan Walkusz, Tomasz Moskal, 167-176. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- SEWERYNIAK, Henryk (1996). Profesor dr hab. Stanisław Nagy SCJ – Teolog na służbie Kościoła. *Roczniki Teologiczne* 62(2), 7-16.
- STORY, Marek (2002-2003). Ksiądz profesor Bolesław Radomski (1904-1956). *Resovia Sacra*, 9-10, 325-330.

Z KART HISTORII INSTYTUTU TEOLOGII FUNDAMENTALNEJ KUL:
PRACOWNICY I STRUKTURA. WPROWADZENIE

Streszczenie

W setną rocznicę istnienia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II wpisuje się działalność Katedry Teologii Fundamentalnej (od 1918 r.), następnie Sekcji Teologii Fundamentalnej, a od 1999 r. Instytutu Teologii Fundamentalnej. Celem artykułu jest ukazanie przemian, jakie zaszły w strukturze ITF oraz prezentacja osób, które przyczyniły się do jego rozwoju.

Słowa kluczowe: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; Sekcja Teologii Fundamentalnej KUL; Instytut Teologii Fundamentalnej KUL; Katedra Chrystologii i Eklezjologii Fundamentalnej; Katedra Historii i Etnologii Religii; Katedra Religologii i Misjologii.